

نخستین جشنواره بین‌المللی کتاب کودک و نوجوان ایران

گزارشی از: رضی هیرمندی

نخستین جشنواره بین‌المللی کتاب کودک و نوجوان ایران به همت معاونت فرهنگی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی و به یاری مسؤولان فرهنگی و هنری شهر کرمان از ۱۸ تا ۲۴ اسفندماه ۸۳ در این شهر برگزار شد. این جشنواره بی آنکه چشم بر کاستی‌های برنامه‌ریزی و اجرایی آن بیندیم، گامی در راستای تثبیت هویت ادبیات کودک در ایران بود. ستاد برگزاری جشنواره اعلام کرد که دبیرخانه جشنواره در تهران و دفتر وابسته به آن در کرمان این جشنواره را هرساله در شهر کرمان برگزار خواهد کرد. سخنرانان همایش درباره موضوعات گوناگونی از جمله شناخت دغدغه‌های کودک امروز، چیستی ادبیات کودک، واقعیت و فراواقعیت در ادبیات کودک، نگارش داستانهای علمی-تخیلی، از افسانه تا نمایش، ادبیات کودکان در فلسطین سخن گفت و میزگردهایی با موضوعاتی مانند ادبیات دینی، ادبیات کهن، بازارهای جهانی کتاب کودک و طنز در ادبیات کودک برگزار گردید.

در این جشنواره بیش از ۲۰۰ تن از نویسندگان، مترجمان، پژوهشگران و منتقدان حوزه ادبیات کودک و نوجوان شرکت داشتند. گفتنی است که در طول برگزاری جشنواره و همایش، هر روز بعدازظهر مترجمان ادبیات کودک و نوجوان با نویسندگان خارجی شرکت‌کننده در همایش به بحث و گفت‌وگو می‌نشستند. در این همایش پنج نویسنده خارجی و یک کارگزار نشر شرکت داشتند:

۱. سوزان فلچر^۱ از آمریکا، آثار او تا کنون چندین جایزه ادبی در آمریکا به دست آورده. کتاب گمشده شهرزاد از این نویسنده را حسین ابراهیمی (الوند) به فارسی ترجمه کرده است. کتاب دیگری به نام *الغباي رؤياها* حال و هوا و فضای ایران باستان را دارد.

¹ Suzan Fletcher

۲. جمیله گوین^۲ از انگلستان

۳. دونا جو ناپولی^۳ از آمریکا، کتاب *The Beast* وی را حسین ابراهیمی (الوند) با عنوان *شاهزاده شیر و راز گل سرخ* به فارسی برگردانده است.

۴. مگان ناتال سیرز^۴ از آمریکا، وی چند کتاب برای کودکان نوشته که یکی از آنها رمان بلندی به نام *معمای بافته‌آناهیتا* درباره دختری ایرانی از ایل افشار است. خانم سیرز می‌گوید فکر این رمان از تماشای قالیچه‌های متعلق به دوره قاجار به او الهام شده و این قالیچه سالهاست که به دیوار خانه او آویخته است.

۵. سونا نیمر^۵، ۹ کتاب به زبان انگلیسی و عربی برای کودکان نوشته و چند کتاب نیز از انگلیسی به عربی ترجمه کرده است. دو کتاب از آثار نیمر را مؤسسه پنگوئن و انتشارات مک میلان به چاپ رسانده‌اند.

۶. بری ری فرو کارگزار ادبی، از آمریکا.

در پایان بخشی از سخنرانی خانم ناپولی را که مضمون آن می‌تواند به نوعی در ارتباط به روایت‌های ترجمه‌ای مختلف از یک متن واحد باشد، به نقل از کتابچه "سخنرانی‌های نویسندگان خارجی نخستین جشنواره بین‌المللی کتاب کودک و نوجوان ایران" ملاحظه می‌کنید:

"من معتقدم وقتی درباره چیزی که با آن زندگی کرده‌ایم، می‌نویسیم، باز هم به مقیاس خاص گمانه‌زنی می‌کنیم. به نظر من خاطرات یک دروغ بزرگ است. خاطرات ما غلط هستند. همسر من استاد حقوق است. یکی از درس‌هایی که او می‌دهد "شهود" نام دارد. در این درس او فیلمی از یک حادثه را نشان می‌دهد. تمام افراد حاضر کسانی هستند که هنگام وقوع حادثه در صحنه حضور داشته‌اند. پس فیلم با سؤال از شاهدان درباره آنچه اتفاق افتاده ادامه می‌یابد و در عین حال که اکثر چیزهایی که هر شخص می‌گوید با حقایق وفق می‌دهد، همیشه در نقل و شرح، چیزی غلط است. فردی در ترتیب حوادث اشتباه می‌کند دیگری در رنگ ماشینها، دیگری در تعداد دفعاتی که بوقی به صدا در می‌آید. آنان نمی‌خواهند دروغ بگویند یا چیزی را پنهان کنند.

² Jamila Gavin

³ Donna Jo Napoli

⁴ Meghan Nuttal- Sayers

⁵ Sonia Nimr

موضوع از این قرار است که ما فقط به شیوه‌های متفاوت کسب تجربه می‌کنیم. ما فقط بخشی از اطلاعاتی را که در پیش روی ماست، می‌گیریم و هنگامی که باید شرح کاملی بدهیم، ذهن ما آنچه را که آگاهانه دریافت کرده‌ایم، تکمیل می‌کند. خاطرات مخلوق ما هستند و هرگز کاملاً دقیق نیستند.

از این رو پیام من به نویسندگان این است که از اشتباه کردن واهمه نداشته باشید. ما همیشه اشتباه خواهیم کرد. فقط باید تا آنجا که می‌توانیم از اشتباه پرهیز کنیم و به آنچه "درست" است نزدیک شویم. بیش از هر چیز به یاد داشته باشیم که حقایق یک داستان، زمان، مکان، آداب و رسوم، آب و هوا، غذا، زمان و همگی اسکلت داستان هست. اما احساسات شخصیت‌های شما، آه، احساسات خون داستان شماست. و خوانندگان تشنه این خون‌اند. آنان می‌خواهند به درون شخصیت‌های داستان شما نفوذ کنند و خشم و لذت و درد و رنج و خوشی را تجربه کنند، آنان می‌خواهند خود را بیالایند....."

آرزو و تلاش کنیم تا نخستین همایش بین‌المللی ترجمه در ایران برگزار شود. به امید آنکه مجله وزین مترجم از پیشگامان تدارک و برگزاری چنین همایشی باشد.